

Julkaisuvapaa 13.3.2015 klo 18.00

13.3.2015

Luumäen Reserviläiset ry 60-vuotta

Kunnioitetut veteraanit, hyvät juhlavieraat

Kuusikymmentä vuotta vapaaehtoista maanpuolustustyötä on merkittävä panos suomalaisen yhteiskunnan "peruskallion" - reserviläisyyden - parissa. Parhaat kiitokset siitä teille kaikille.

Luumäki tunnetaan valtakunnallisesti monesta eri syystä, historian merkkihenkilöistä, Salpalinjasta ja hyvin hoidetusta kunnasta. Teidän kunnan kotisivuilla kun vierailee, nousevat sieltä esille tekstit.

- Kylähyvänen- Hyvähän se on Luumäel- Hyvä ku tulit, käyhä rohkeasti peremmälle.

Mielestäni nämä sanat sopivat hyvin myös vapaaehtoiseen maanpuolustukseen toivottamaan jäsenistöä tervetulleeksi mukaan toimintaan. Hyvähän se on Luumäen reserviläisis.

Reservi - maanpuolustuksemme perusta, on painettua sanaa muutama päivä sitten julkaistussa Reserviläisliiton vaaliohjelmassa, jolla liittomme haluaa olla mukana vaikuttamassa tuleviin päättäjiin ja päätöksiin. Yhteisenä ajatuksena liitto näkee, että vahvaa puolustusta on ylläpidettävä.

Reserviläisliitto vaatii itsenäisen, uskottavan ja koko valtakunnan kattavan puolustuksen ylläpitämistä myös tulevaisuudessa. Yleinen asevelvollisuus tulee säilyttää ja sen lisäksi laajan reservin toimintaedellytykset tulee taata riittävien määrärahojen turvin joka sisältää mm. kertausharjoituspäivien lisäämisen. Jokainen sodan ajan tehtäviin sijoitettu reserviläinen tulisi kutsua kertausharjoituksiin vähintään kerran sijoitusaikana. Uusien paikallisjoukkojen tulisi palvella alueiden erityispiirteitä tukeutuen paikallisten viranomais- ja vapaaehtoistoimijoiden toimintaan.

Maanpuolustus elää ajassa ja puolustusjärjestelmämme siinä mukana. Haluan ottaa esille muutaman asian jotka tulee huomioida puolustusjärjestelmämme kehittämisessä ja niiden vaikutukset vapaaehtoiseen maanpuolustukseen.

Nykypäivänä kaikella on hintansa ja niin myös puolustusmäärärahojen on oltava riittävällä ja uskottavalla tasolla. Eduskunnan parlamentaarisen selvitysryhmän esitys oli että puolustusmäärärahat nostetaan vähintään sille tasolle missä oltiin nykyisen hallituskauden alussa. Korotustarpeen on laskettu olevan 150 miljoonaa euroa vuoteen 2020 mennessä indeksikorotusten lisäksi.

Hyvät juhlavieraat

Maanpuolustustahto on viime päivinä noussut keskusteluissa jälleen aivan uudelle tasolle. Vapaaehtoistyön yksi tärkeimmistä tehtävistä on ylläpitää ja lisätä maanpuolustustahtoa keskuudessamme. Entistä enemmän vastuuta ja tehtäviä siirtyy paikalliselle tasolle mm. varuskuntaverkon harvenemisen myötä. Onneksemme Kaakkois-Suomi selvisi kohtuullisesti edellisestä uudistuksesta, säilyttihän Lappeenranta, Kouvola ja Hamina vielä omat varuskuntansa, tosin hieman uudistuneessa muodossa.

Samalla kun varuskuntien määrää on vähennetty, tulee reserviläisten vastuuta ja oikeuksia lisätä. Koostuuhan suurin osa sodanajan joukoista reserviläisistä ja kriisinaikana vaativatkin tehtävät hoidetaan reserviläisten johdolla. Meille tuleekin antaa entistä enemmän vastuuta ja toimintaoikeuksia liittyen toiminnan harjoitteluun, suunnitteluun ja toteutukseen.

Tärkeänä osana tässä on ampumarajoitteluun edellytysten turvaaminen. Säännöllinen ja omaehtoinen ampumarajoittelu takaa riittävän ampumataidon sodanajan tehtäviin sijoitetulle reserviläiselle.

Ampumarajojen määrä ja sijainti on yhteistyössä valtion ja kuntien kanssa turvattava, näin voidaan taata riittävät harjoitusmahdollisuudet reserviläisille. Kattava ampumaurheilukeskusten verkosto takaisi riittävän laajan ja turvallisen verkoston ympäri maan kaikille ampumaharrastajille reserviläisistä urheiluampujiin ja metsästäjiin.

Tänä päivänä pitää puhua myös kyberturvallisuudesta. Reserviläisten keskuudessa on laajaa sen alan osaamista siviilipuolelta hankittuna. Sen tietotaidon yhdistäminen ja hyödyntäminen lisää meidän turvallisuuttamme ja antaa jäsenistöllemme taas uusia mahdollisuuksia toimia silloin kun sodan ajan sijoitus purkautuu. Tähän turvallisuuden osioon liittyy läheisesti myös kansainvälisyys. Liittomme mielestä kansainvälisen toiminnan on aina tuettava omaa puolustustamme. On sitten kyse rauhanturvaamistoimista, sotilaallisesta koulutuksesta tai osallistumisesta yhteisiin harjoituksiin.

Arvoisat juhlavieraat

Luumäen reserviläisten kuusikymmenvuotisjuhlan lisäksi meillä on syytä juhlia myös Jääkäreitä. Jääkäriliikkeen syntymästä on tänä vuonna kulunut sata vuotta. Uskon, että tässäkin juhlassa on lisäksi myös muita jääkäreitä.

Vapaaehtoinen maanpuolustus vaatii nykyään paljon henkilökohtaista sitoutumista. Mutta erityisesti sitoutumista vaadittiin niiltä vapaaehtoisilta jotka vuosina 1915 - 1918 lähtivät Saksaan koulutukseen. Kaiken kaikkiaan heitä oli 1895 nuorta miestä. Sen ajan aktivistien tavoitteena oli alkaa valmistella Suomen irrottautumista Venäjältä. Jääkäriliikkeen synty ja sen perinteet elää vahvasti suomalaisessa yhteiskunnassa niin puolustusvoimissa kuin siviilielämässä esimerkiksi kulttuurin saralla. Alun perin partionjohtaja koulutukseksi naamioitu neljän viikon koulutusjakso tuotti Suomeen lukuisan määrän aina kenraalikuntaan asti ylenneitä upseereja.

Jääkäriliikkeen syntymään liittyy myös tarina jolla on yhtymäkohtana Suomen itsenäisyyspäivään liittyvä perinne, kaksi kynttilää ikkunalla. Tarinan mukaan osa jääkäreistä meni Saksaan Ruotsin kautta jalan ja kun kyseessä oli salassa pidettävästä toiminnasta joutuivat he kulkemaan pääsääntöisesti öisin ja pimeän turvin.

Hakeutuessaan turvalliseen majapaikkaan levähtämään oli tuntomerkinä talossa kaksi palavaa kynttilää ikkunalla, niihin taloihin heidän oli turvallista mennä yöpymään.

Hyvät juhlavieraat

Luumäen Reserviläiset ry. on perustettu 13.3.1955. Ei liene sattumaa että perustamispäiväksi on valikoitunut juuri Talvisodan päättymispäivä, 13.maaliskuuta. Tänäkin talvisodan päättymisestä tulee kuluneeksi 75- vuotta, vietetään juhlia monilla paikkakunnilla eri puolilla Suomea kunnioittaen sotiemme veteraaneja.

Nyt lienee sopivaa myös kerrata joiltain osin myös sodan kulkua.

Talvisota oli 30. marraskuuta 1939 – 13. maaliskuuta 1940 Suomen ja Neuvostoliiton välillä käyty sota. Neuvostoliitto aloitti talvisodan hyökkäämällä ilman sodanjulistusta, ja sota päättyi 105 päivää myöhemmin Moskovan rauhansopimukseen. On syytä todeta että toinen maailmansota oli alkanut jo kolme kuukautta aikaisemmin Saksan ja Neuvostoliiton miehitettyä Puolan. Talvisodasta on kirjoitettu monta kirjaa ja tehty myös elokuvia. Termit Suomalainen Sisu ja Molotovin cocktail tulivat myös kansainvälisesti tunnetuiksi.

Talvisota tuli tunnetuksi myös erityisen vaikeista talviolosuhteista (talvi 1939–1940 oli vuosisadan kylmimpiä), Puna-armeijan valtavista miestappioista, suomalaisten mottitaktiikasta sekä ”talvisodan hengestä”. Sodan seurauksena Suomi menetti Neuvostoliitolle 11 prosenttia maa-alueistaan ja toiseksi suurimman kaupunkinsa Viipurin.

Ennen sodan syttymistä käytiin viisi kuukautta kestäneet Jartsev-neuvottelut.

14. huhtikuuta 1938 saapui Neuvostoliiton Helsingin lähetystön toinen sihteeri Boris Jartsev tapaamaan ulkoministeri Rudolf Holstia. Seuraavien viiden kuukauden aikana Jartsev keskusteli useita kertoja muun muassa pääministeri A. K. Cajanderin ja valtiovarainministeri Väinö Tannerin kanssa. Suomen vakuutus siitä ettei Suomi sallisi, että sen koskemattomuutta loukataan tai sen kautta hyökättäisiin Neuvostoliittoon, ei ollut riittävä Neuvostoliitolle. 23. elokuuta allekirjoitetun Molotovin–Ribbentropin-sopimuksen jälkeen Neuvostoliitto kutsui Suomen edustajat neuvottelemaan Moskovaan ”konkreettisista poliittisista kysymyksistä”. Näihin neuvotteluihin osallistui Suomi presidentti Paasikiven johdolla. Neuvostoliitto esitti, että Suomi luovuttaisi Neuvostoliitolle osia Karjalankannakselta, Suomenlahden ulkosaaret, Hangon ja Lappohjan sataman. Vastaavasti Neuvostoliitto tarjosi aluevaihtoa, jossa Suomi olisi saanut laajempia alueita Itä-Karjalan Repolasta ja Porajärveltä. Näihin neuvottelutuloksiin Suomi ei voinut suostua, koska sekä yleinen mielipide että eduskunta vastustivat sitä, Suomi tarjosi Neuvostoliitolle vain Leningradia lähinnä olevia alueita, Kuokkalan mutkaa ja Terijokea. Neuvottelut katkesivat 9. marraskuuta.

Neuvostoliitto oli esittänyt aikaisemmin vastaavat vaatimukset Baltian maille, jotka suostuivat luovuttamaan puna-armeijalle tukikohtia alueillaan. Suomalaiset valitsivat toisin: Suomi kutsui reservinsä sotilaat 10. lokakuuta 1939 alkaen ylimääräiseen kertausharjoitukseen, joka merkitsi käytännössä liikekannallepanoa. Lopulliset neuvottelut päättyivät tuloksettomina marraskuussa.

Lopulta Neuvostoliitto lavasti 26. marraskuuta 1939 Mainilan laukaukset, joilla Neuvostoliitto perusteli sotaa puolustuksellisenä toimenpiteenä. 28. marraskuuta Neuvostoliitto sanoutui irti hyökkäämättömyyssopimuksesta ja katkaisi diplomaattisuhteet maiden väliltä 29. marraskuuta. Puna-armeijan hyökkäys Suomeen alkoi 30. marraskuuta 1939.

Suomessa presidentti Kyösti Kallio luki eduskunnan päätöksen sotatilasta radiossa kello 13.30. Kansainliitto tuomitsi hyökkäyksen ja erotti Neuvostoliiton järjestöstä 14. joulukuuta 1939.

Talvisota voidaan jakaa kahteen eri vaiheeseen:

Puna-armeijan hyökkäysten epäonnistuminen ja Suomen puolustusvoimien menestyksellinen torjuntataistelu joulukuussa 1939 kaikilla rintamaosuuksilla ja neuvostoarmeijan suurhyökkäyksen paineen aiheuttaman suomalaispuolustuksen asteittainen murtuminen Karjalankannaksen länsiosassa ja Viipurinlahdella helmi–maaliskuussa 1940. Rajallisten miehistö- ja materiaalisten resurssien vuoksi Suomen puolustusvoimien taistelukyky oli korkeimmillaan joulukuun lopussa ja, riittävien täydennysten puuttuessa,

se aleni sodan loppua kohden Suomen asema muuttui, kun puna-armeija aloitti suurhyökkäyksen tulivalmistelut 1.helmikuuta ja varsinaisen yleishyökkäyksen 11.helmikuuta 1940.

Helmikuun alussa 1940 suomalaiset päätyivät rauhaan asti jatkuneeseen tasapainotteluun, jossa harkittiin rauhanteon ja sodan jatkamisen välillä. Puna-armeijan hyökkäyksen aiheuttama paine sekä oman armeijan fyysinen väsyminen ja tappiot sekä reservien puute puolsivat rauhansopimusta. Maan hallitus päätti aloittaa neuvottelut rauhasta 29. helmikuuta ja myöntyi Neuvostoliiton ehtoihin 5. maaliskuuta.

Moskovan rauhansopimus (1940)

Suomen hallitus ja ulkoasiainvaliokunta hyväksyivät Neuvostoliiton laatiman rauhansopimuksen 11.maaliskuuta ja Moskovan rauhansopimus allekirjoitettiin illalla 12.maaliskuuta 1940. Taistelutoiminta rintamilla päättyi seuraavana päivänä asteittain klo 11 alkaen. Rauhansopimuksen mukaan Suomi luovutti Neuvostoliitolle osan Sallaa ja Kuusamoaa, Kalastajasaarenon Petsamosta, Suomenlahden ulkosaaret ja suuren osan Karjalaa mukaan lukien Viipurin, maan toiseksi suurimman kaupungin, käytännössä vuoden 1721 Uudenkaupungin rauhan rajalinjaa seurailleen. Suomi joutui myös vuokraamaan Hangon Neuvostoliitolle tukikohdaksi 30 vuodeksi ja rakentamaan Kantalahden ja Sallan välille rautatien. Lisäksi tilanne synnytti merkittävän väestöpoliittisen ongelman, kun kaikkiaan 430 000 suomalaista lähti evakkoon Neuvostoliitolle luovutetuilta alueilta.

Suomalaisille talvisota oli lähinnä puolustuksellinen sota, mutta alue- ja henkilömenetykset nostattivat hyökkäysmielialaa. Suomessa jo aiemmin vallalla olleet epäluulot Neuvostoliittoa kohtaan kärjistyivät ryssävihaksi, jossa kaikki NL:n toimet tulkittiin negatiivisesti.

Talvisodan historia tarjoaa hyvän esimerkin suurvaltapolitiittisista toimintaperiaatteista. Sekä Saksan että Neuvostoliiton 1930-luvulla esittämät aatteelliset motiivit ja niiden keskinäiset vastakkainasettelut osoittautuivat propagandaksi, jonka avulla peiteltiin suurvaltojen todelliset valtapyrkimykset. Bolševismin ja kansallissosialismin tunnukset siirrettiin syrjään, kun suurvaltain etu niin vaati. Tämän tosiasian oivaltaminen oli eräs keskeinen tekijä talvisodan hengen syntymisessä suomalaisten kesken.

Edellä kuvat tapahtumat ovat osa suomalaista historiaa vain seitsemänkymmenen viidenvuoden takaa. Kun nyt saamme uutisista kuulla mitä tapahtuu Venäjän ja Ukrainan välillä, herää kysymys onko naapurimaamme oppinut historiastaan mitään.

Hyvät juhluvieraat

13.maaliskuuta Suomen kansa osoittaa suurta kiitollisuutta Talvisodan veteraaneille.

Tänään minulla on myös kunnia Reserviläisliiton puolesta onnitella kuusikymmenvuotiaista Luumäen Reserviläiset yhdistystä ja samalla toivottaa toiminnan täyteisiä vuosia vapaaehtoisen maanpuolustuksen parissa.

Markku Pakkanen

Liiton puheenjohtaja 2008-2012